

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (POLITICAL SCIENCE)
EXAMINATION: MAY – 2024
FOURTH SEMESTER
Subject: Indian Foreign Policy (PC22-402)

Date: 23/05/2024

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

Instructions: 1) All questions are compulsory.

- Q. 1) Answer in details following questions. (Any One) (20)**
1. Discuss the background factors of the Indian Foreign Policy.
 2. Examine the factors which compelled India to have nuclear weapons.
- Q. 2) Answer of the following questions in short. (Any three) (30)**
1. Discuss the internal and external determinants of a foreign policy.
 2. Discuss the major sources of India Non-Alignment.
 3. Briefly discuss the history and nature of Ind-US Civil Nuclear Cooperation Agreement.
 4. Trace the evolution of SAARC. Explain in brief the salient features of the SAARC Summits held in the 20th century.
 5. Evaluate the role that India is playing in the struggle for securing New International Economic Order.
 6. Examine India's demand for a permanent membership in UN Security Council.
- Q. 3) Write Short notes (Any two) (10)**
- a) Geography as a factor of Indian Foreign Policy.
 - b) Indo-Russian Relations in 21st century.
 - c) China and Indian Relations in the Contemporary times
 - d) Helping and Hindering factors of Indo-Sri Lanka relations.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

- प्र. १) खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) (२०)**
१. भारतीय परराष्ट्र धोरणाच्या पार्श्वभूमीवरील घटकांची चर्चा करा.
 २. भारताला अण्वस्त्रे बाळगण्यास भाग पाडणाऱ्या घटकांचे परीक्षण करा.
- प्र. २) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) (३०)**
१. परराष्ट्र धोरणाच्या अंतर्गत आणि बाह्य निर्धारकांची चर्चा करा.
 २. भारताच्या अलिप्तता धारणाच्या प्रमुख स्रोतांची चर्चा करा.
 ३. भारत अमेरिका यांच्यातील नागरी आण्विक सहकार्य कराराच्या ऐतिहासिक आणि सद्यकालीन स्वरूपाची थोडक्यात चर्चा करा
 ४. सार्कच्या उदकांतीचा मागोवा घ्या. 20 व्या शतकात झालेले सार्क शिखर परिषदेची ठळक वैशिष्ट्ये थोडक्यात स्पष्ट करा.
 ५. नवीन आंतरराष्ट्रीय आर्थिक व्यवस्था सुरक्षित करण्याच्या संघर्षात भारत भूमिका बजावत आहे याचे मूल्यमापन करा.
 ६. संयुक्तराष्ट्र सुरक्षा परिषदेत कायमस्वरूपी सदस्यत्वासाठी भारताच्या मागणीचे परीक्षण करा.
- प्र. ३) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)**
- अ) भूगोल - भारतीय परराष्ट्र धोरणाचा एक महत्वाचे घटक
 - ब) 21 व्या शतकातील भारत-रशियन संबंध.
 - क) समकालीन काळातील चीन-भारतीय संबंध.
 - ड) भारत-श्रीलंका संबंधांना मदत करणारे आणि अडथळा आणणारे घटक.